

**KAPOSI JÓZSEF: ÍRÁSOK, BESZÉDEK, INTERJÚK
(SZAKE – SZÍN-KÉP – OFI). SZAKTUDÁS KIADÓ HÁZ ZRT,
BUDAPEST, 2018.**
**HORVÁTH ÁGNES – NAGY ÁDÁM – SZEIFER CSABA (SZERK.):
IUVENIS. III. IFJÚSÁGSZAKMAI KONFERENCIA.
KONFERENCIAKÖTET. NEUMANN JÁNOS EGYETEM
– IUVENIS IFJÚSÁGSZAKMAI MŰHELY, ISZT ALAPÍTVÁNY,
KECSKEMÉT, 2017.**

Trencsényi László: Hagyománykeresőben

Egy hivatalos recenzió szerkezetével megidézi az olvasott-ismertetett könyvet, az olvasmányélményeiről hivatalból (vagy reflektáló jókedvében) nyilvánosság előtt beszámoló kritikus sorra veszi a kiadvány valamennyi szerkezeti elemét, kiemeli a méltányolandó erőnyeket, szóvá tesz hiányosságokat, hibákat, megpróbálja az „opuszt” elhelyezni a szerző életművében, a szakma kontextusában.

Így kellene tennem most *Kaposi József* új könyvével, illetve a 2017-ben Kecskeméten *Iuvenis* címmel megrendezett, sorszáma szerint *III. Ifjúságsszakmai konferencia* gyűjteményes kötetével. Illene elmondanom, hogy Kaposi József pályájának három szakasza alapján rendezte ciklusokba írásait, beszédeit, interjúit. Az Oktatáskutató- és Fejlesztő Intézet igazgatójaként végzett tevékenységét összegzi a zárófejezetben, a drámapedagógiáért, a diákszínházasért folytatott elméleti, gyakorlati munkásságának tanúsítványait tartalmazza a második fejezet. Az első pedig a SZAKE-ről, a rendszerváltás izgalmas éveiben létrehozott jeles civil szervezetről, a Szakmunkástanulókért Kulturális Egyesületről, az alapítás történelmi kontextusáról, személyi összefüggéseiről, küldetéséről szól.

Ma a szakképzés viták keresztüzében áll, a szakmunkástanulók műveltségét indulatos bírálatok érik, engem ezért ez a fejezet érdekel, erről készülök számot adni ebben a recenzióban.

Az Ifjúságsszakmai konferencia előadásai egy, a neveléstudományban, szociálpedagógiában helyét kereső fiatal szakmaiságnak újdonságairól, egyszerűsmind megkapó színességéről szóltak. Illik elmondani, hogy *Székely Levente*, az adatok és statisztikai mérések nagy barátja az általa irányított legfrissebb ifjúságkutatósi vizsgálatok eredményeiről szólt színesen. A szekcióüléseken gyermekvédelmi „rém-történetek” (drámai tudósítások) mellett megannyi útkereső innovációs helyszínről, így könyvtárról, közösségi házról, egyesületről, büntetésvégrehajtási intézményben zajló biblioterápiáról, virtuális közösségekről lehetett hallani, ezeknek az előadásoknak a szerkesztett változatai kerültek a kötetbe. Jobbára kortárs jelenségekről esik szó, néhány előadás erejéig azonban a történelem is felvillan. (Nem titkolhatom: külön örömmel olvastam tanítványom, *Karlowits-Juhász Orchidea*, és az ő tanítványa, *Lőrincz Andrea* előadásait, megrendítő tudósításait a gyermekvédelem bugyraiból,

vagy *Monostori Éva* beszámolóját a közösségi ház öntevékeny kialakításáról, vele a civil világban dolgozom együtt.)

Számomra ezen izgalmas olvasmányok mellett mégiscsak a második „nagy-előadás” lejegyzése, *Hollós József* (Josef Hollos) visszaemlékezése a fontos. Hollóst jól ismerik hazai értelmiségi körökben, közvetlen részese volt a drámapedagógia honosításának a hetvenes években, nemzetközi tekintélyével óvta a hazai drámapedagógiát, Ifjúsági Irodáját az ausztriai fővárosban sokan meglátogatták, tapasztalatokat, szakmai biztatást kaptak a magistertől, aki egy időben Bécs városának ifjúságpolitikáját irányította.

A SZAKE Magyarországon – öntevékeny kultúra a közoktatás mindenkori mostohagyerekeinek, a szakmunkástanulóknak, Ifjúsági Iroda Bécsben – jó szó, jó tanács, segítség a támogatásra szoruló, az utcákon ödögő nagyvárosi fiataloknak. Válaszok, jó válaszok nagy hiányokra! Vállalkozó kedvű, kezdeményező, szervező egyéniségek a fókuszban, akik felismerték a hiányt, megtalálták szövetségeseiket, támogatóikat, jó terveket készítettek, s az adott történelmi-társadalmi helyzetben jó választ adtak a kihívásokra. A SZAKE egyike volt azoknak a pedagóguskezdeményezéseknek, melyek – a civil szerveződéseknek korai, nehéz periódusában – öntevékeny, elkötelezett, vagyis önkéntes munkával szolgálta a nemes célt: a kultúra világának igényes szintjéhez igazítani akciókkal, pályázatokkal, programokkal, találkozásokkal, az összetartozás tudatának

kialakításával a középosztályi kultúra kincseitől, értékeitől távol lévő fiatalokat.

A szociális munka eszközkészletével ezt tette fél évszázadon át – erről számolt be – a magyar származású bécsi kolléga. Az ünnepi emlékezéssel felérő előadásban (az egyébként írásaiban szűkszavú) Hollós megrendítő nyíltsággal szolt az ’56 utáni, ausztriai menekülttáborban töltött időszak drámai történeteiről, azokról a szenvedé-

öntevékeny, elkötelezett,
vagyis önkéntes munkával
szolgált a nemes célt

sekről, melyek hiteles személyként tették őt elkötelezetté a gyerekek, fiatalok javát, emberi felcseperedését szolgáló szakma, értelmiségi hitvallás iránt. Hollós is a „holnap

örömeinek” megteremtését tartotta, tartja a segítő-nevelő beavatkozások kulcsának, ahogyan ezt jó pár évtizede, a polgárháború dúlta ukrainai telepen működött elődje fogalmazta. Bécsben sem könnyű a társadalom peremére szorult gyerekek, fiatalok helyzete. Akkor sem könnyű, ha a felelős városvezetés sokat segít. Csak egy példa egy legújabb innovációra: a menekült gyerekek körében végzendő pedagógiai, szociálpedagógiai munkára újabban pedagógus vagy más segítő szakmákkal rendelkező menekült felnőtteket keresnek és kérnek fel, kultúraazonos támogatást szerezve szocializációjukhoz.

Két korosztály, két különböző korszak. Kaposi és Hollós. Két különböző ország polgárai, két különböző kultúra képviselői, kétféle útkeresés. Ám közös bennük a szak tudással társuló hit: lehet és kell szakmailag igényes támogatást adni a társadalom peremére szorultaknak.